

Ю. Сарібесян,
аспірант 2-го курсу
Національної академії внутрішніх справ

КОЛО ОБСТАВИН, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОЇ ЛІКУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ НАДАННЯ КОСМЕТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ВПЛИВ НА МЕХАНІЗМ РОЗСЛІДУВАННЯ

Постановка проблеми. Розслідування незаконної лікувальної діяльності у сфері надання косметологічних послуг потребує додаткового аналізу та побудування чіткого механізму, оскільки кримінальні правопорушення, скоєні у зазначеній сфері, почали з'являтися у суспільстві відносно нещодавно, а їх кількість зростає з кожним роком.

На нашу думку, дослідження кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконною косметологією, є актуальним питанням, бо сьогодні відсутня система захисту прав осіб, які постраждали від робіт некваліфікованих спеціалістів. У свою чергу, шкода завдана некваліфікованими послугами може бути різноманітна: від порушення естетичного вигляду до настання смерті.

Захист прав людей має відбуватися чітко та ефективно, незалежно від сфери діяльності, саме тому сьогодні постає нагальна потреба у побудуванні механізму розслідування незаконної лікувальної діяльності у сфері надання косметологічних послуг.

Постановка завдання. У цій роботі ми проаналізуємо коло обставин, що підлягають встановленню, а також визначимо, яким чином ці обставини впливають на особливості розслідування кримінального правопорушення.

Виклад основного дослідження.

Отже, під час розслідування незаконної лікувальної діяльності у сфері надання косметологічних послуг необхідно встановити наступні фактори.

Наявність або відсутність документації. Косметологічні клініки та фахівці зобов'язані мати відповідні медичні ліцензії для надання таких послуг, як ін'єкції ботоксу, контурна пластика або інші медичні процедури. Саме тому одним із напрямків розслідування має бути визначення наявності або відсутності медичної освіти у спеціаліста, а також ліцензії на заняття медичною практикою. Зокрема, відсутність таких документів є головним фактором для кваліфікації діяння як незаконної лікувальної діяльності.

Контроль якості препаратів – ще один з головних факторів безпечної косметологічної діяльності. Використання несертифікованих препаратів або медичних засобів може призвести до серйозних ускладнень у пацієнтів. У таких випадках слід проводити експертизу препаратів і перевірку документації на них. Саме тому під час розслідування важливо встановити, якими саме препаратами була виконана процедура.

Санітарно-гігієнічний контроль є обов'язковим чинником у будь-якій медичній діяльності. Важливим еле-

ментом розслідування є дотримання стандартів санітарії та гігієни в косметологічних кабінетах. Зокрема, це пов'язано з тим, що недотримання санітарних норм також може призвести до різних захворювань або ускладнень у пацієнтів.

Документування скарг пацієнтів. Більшість розслідувань незаконної косметології починаються після звернення пацієнтів із скаргами на неякісні або небезпечні послуги. У разі виникнення такої ситуації, слідчі збирають медичні дані, свідчення та результати обстежень для подальшого аналізу.

Проаналізувавши чинне законодавство України з метою визначення, які саме обставини підлягають встановленню та доказуванню, ми можемо зазначити наступне. Так, відповідно до частини 1 статті 91 Кримінального процесуального кодексу України [1], у кримінальному провадженні підлягають доказуванню:

1. Подія кримінального правопорушення. Сюди ми відносимо час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення. Аналізуючи розслідування кримінального правопорушення у сфері косметології, можна звернути увагу на факт здійснення попереднього запису потерпілої особи до косметолога (якщо при цьому був виданий відповідний документ (направлення), зокрема, це буде одним із підтверджень точного часу та місця скоєння злочину.

2. Винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета вчинення кримінального правопорушення. У разі, коли обставини вказують про наявність або відсутність алібі, особливою розслідування є обов'язкова перевірка правдивості цих показань за допомогою збору додаткових доказів.

3. Вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розмір процесуальних витрат. У більшості випадків у результаті дій некваліфікованого косметолога особа зазнає саме фізичної шкоди.

4. Обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, які виключають кримінальну відповідальність або є підставою закриття кримінального провадження.

5. Обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання.

6. Обставини, які підтверджують, що гроші, цінності та інше майно, які підлягають спеціальній конфіскації, одержані внаслідок вчинення кримінального правопорушення та/або є доходами від такого майна, або призначалися (використовувалися) для схиляння особи до вчинення кримінального правопорушення, фінансування та/або матеріального забезпечення кримінального правопорушення чи винагороди за його вчинення, або є предметом кримінального правопорушення, у тому числі пов'язаного з їх незаконним обігом, або підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення.

7. Обставини, що є підставою для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Під час дослідження, аналізуючи питання, яке стосується кола обставин, що підлягають встановленню під час розслідування незаконної лікувальної діяльності, ми звернулися до роботи Б. В. Стецик. Авторка охарактеризувала обставини як елемент методики розслідування злочинів та розділила їх на п'ять окремих груп [2], а саме:

- 1) обставини, що стосуються самої події кримінального правопорушення;
- 2) обставини, що стосуються особи потерпілого;
- 3) обставини, що стосуються особи злочинця;
- 4) обставини причинно-наслідкового зв'язку;
- 5) інші обставини.

Отже, пропонуємо розглянути коло обставин, що підлягають встановленню під час розслідування незаконної лікувальної діяльності у сфері надання косметологічних послуг, у розрізі кваліфікації, що зазначила Б. В. Стецик.

Так, до обставин, що стосуються самої події кримінального правопорушення, відносяться час та місце скоєння кримінального правопорушення; спосіб підготовки, вчинення та приховання злочину; знаряддя; сліди злочину. Час та місце можна встановити за попередніми показами потерпілої особи або свідків. Крім того, як ми вже зазначали вище, необхідно дізнатися, чи був виданий потерпілому документ, який засвідчує час та місце проведення процедури. У більшості випадків знаряддям злочину будуть препарати та медикаменти, інструменти, якими безпосередньо виконувалася косметологічна процедура. Зокрема, необхідно звернути увагу на сертифікацію препарату, який був застосований.

Обставини, що стосуються особи потерпілого. Нам необхідно встановити, чи усвідомлювала особа можливі ризики перед початком процедури; де та яким чином пацієнт записався на прийом до косметолога; чи перевіряла потерпіла особа наявність диплому про медичну освіту у спеціаліста, а також дозвільну документацію (ліцензію на заняття медичною практикою). Крім того, необхідно проаналізувати особливості характеристики особи потерпілого для того, щоб встановити деталі скоєного кримінального правопорушення (причинно-наслідковий зв'язок, взаємовідносини потерпілого та винного, причини, мотив тощо).

Говорячи за обставини, що стосуються особи злочинця, у першу чергу, необхідно встановити інформацію стосовно наявності або відсутності відповідної освіти та дозвільної документації. Наголошуємо на тому, що кожна особа, яка займається косме-

тологічними послугами, зобов'язана подбати про своє відповідне навчання та отримання необхідних документів, а саме ліцензії на заняття медичною практикою. Крім того, до обставин, що стосуються особи злочинця, можна віднести мотив та умисел. Зокрема, необхідно встановити, чи усвідомлювала винна особа, які наслідки можуть настати після надання відповідних косметологічних послуг.

Наступні обставини – це обставини причинно-наслідкового зв'язку. У кримінальних справах важливо встановити, як дії підозрюваного призвели до настання певних негативних наслідків; чи були взаємовідносини між винним та потерпілим та як вони вплинули на наслідки скоєного діяння. Зокрема, це визначає характер слідчих дій. Наприклад, під час розслідування незаконної лікувальної діяльності у сфері надання косметологічних послуг, опираючись на обставини, необхідно встановити наявність або відсутність дозвільної документації на заняття медичною практикою, призначити експертизу стосовно сертифікації препаратів та якості їх складових тощо.

До останньої п'ятої групи Б. В. Стецик віднесла всі інші обставини, а саме вид і розмір шкоди; обставини, що пом'якшують або обтяжують покарання; обставини, що виключають кримінальну відповідальність або є підставою для закриття; обставини, що виключають факт вчинення кримінального правопорушення. Безумовно, всі зазначені обставини відіграють важливе значення під час розслідування кожного кримінального правопорушення, одночасно розслідування незаконної лікувальної діяльності у сфері надання косметологічних послуг не є виключенням.

Висновки. Таким чином, ми можемо зробити висновок, що встановлення всіх можливих обставин кримінального правопорушення є важливим етапом, оскільки це забезпечує об'єктивність та повноту розслідування.

Кожний окремий аспект допомагає точно визначити природу і масштаб правопорушення, ідентифікувати винних осіб, а також зрозуміти, якої реальної шкоди було завдано постраждалим.

Крім того, ефективно та детально визначення обставин сприяє збиранню обґрунтованих доказів, що є необхідним для притягнення винних до відповідальності та відновлення справедливості. Найголовніше, що це також дозволяє захистити інтереси потерпілих і запобігти подібним злочинам у майбутньому. В особливості необхідно враховувати той факт, що кількість кримінальних правопорушень у сфері косметології з кожним роком збільшується, тому зазначена діяльність сьогодні потребує детального дослідження, а для вирішення проблеми, у першу чергу, необхідно побудувати ефективний механізм розслідування, опираючись на наявний практичний досвід.

У статті ми звертаємо увагу на актуальність дослідження такого кримінального правопорушення як незаконна лікувальна діяльність у сфері надання косметологічних послуг. На жаль, сьогодні особи, яким завдано шкоди від роботи некваліфікованих косметологів, не мають гарантій безпеки та захисту, а винні особи притягуються до відповідальності у поодиноких випадках. Це пов'язано з відсутністю чіткого механізму розслідування зазначених кримінальних правопорушень.

Саме тому ми встановлюємо та аналізуємо особливості розслідування випадків незаконної косметології. Зокрема, у цій статті ми розглядаємо коло обставин, що підлягають встановленню та доказуванню. Під час розслідування будь-якого злочину важливо встановити певні обставини, які мають

ключове значення для розкриття кримінального правопорушення чи іншої події. Також одним із питань є вплив цих обставин на особливості механізму розслідування.

У першу чергу, під час розслідування випадків незаконної косметології нам необхідно встановити наступні фактори: наявність або відсутність дозвільної документації та іншої документації, сертифікація та якість препаратів, санітарно-гігієнічний контроль, потерпілі особи та завдана їм шкода, свідки.

За результатами роботи ми можемо зробити висновок, що під час розслідування незаконної лікувальної діяльності у сфері надання косметологічних послуг обставини, що підлягають доказуванню, поділяються на декілька ключових груп. Одночасно доказування цих обставин є важливим для встановлення факту правопорушення та притягнення винних до відповідальності.

Крім того, для успішного розслідування зазначеного кримінального правопорушення необхідно підтвердити наявність всіх вищевказаних обставин, використовуючи різні види доказів: документи, свідчення, медичні висновки, а також перевірку відповідності дій косметолога чинному законодавству.

Таким чином, ми матимемо змогу побудувати ефективний механізм, спрямований на захист життя та здоров'я осіб, що звертаються до спеціалістів за послугами у сфері косметології, адже забезпечення безпеки громадян та їх можливість відстоювати свої права є одним із головних факторів демократичної та правової держави.

Ключові слова: косметологічні послуги, незаконна лікувальна діяльність, коло обставин, що підлягають встановленню.

Saribekian Yu. The range of circumstances to be established during the investigation of illegal medical practice in the field of cosmetology services: features and impact on the investigation mechanism

The article highlights the relevance of studying such a criminal offense as illegal medical practice in the field of cosmetology services. Unfortunately, individuals harmed by the work of unqualified cosmetologists today do not have guarantees of safety or protection, and perpetrators are held accountable only in isolated cases. This is due to the absence of a clear mechanism for investigating such criminal offenses.

Therefore, we establish and analyze the specifics of investigating cases of illegal cosmetology. In particular, this article examines the range of circumstances that need to be established and proven. In the investigation of any crime, it is crucial to identify certain circumstances that are key to uncovering the criminal offense or event. Another issue is the impact of these circumstances on the specifics of the investigation mechanism.

First and foremost, in the investigation of cases of illegal cosmetology, we need to establish the following factors: the presence or absence of permits and other documentation, certification and quality of the products used, sanitary and hygienic control, the victims and the harm caused to them, as well as witnesses.

Based on the research, we conclude that during the investigation of illegal medical activities in the field of cosmetology services, the circumstances to be proven are divided into several key groups. Proving these circumstances is crucial for establishing the fact of the offense and bringing the perpetrators to justice.

Moreover, for a successful investigation of this criminal offense, it is necessary to confirm the existence of all the above-mentioned circumstances, using various types of evidence: documents, testimonies, medical reports, as well as verification of the cosmetologist's compliance with current legislation.

Thus, we will be able to develop an effective mechanism aimed at protecting the lives and health of individuals who seek services from specialists in the field of cosmetology, as ensuring the safety of citizens and their ability to defend their rights is one of the main factors of a democratic and lawful state.

Key words: cosmetic services, illegal medical practices, the range of circumstances to be established.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
2. Стецик Б. В. Методика розслідування незаконної лікувальної діяльності : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 Б. В. Стецик. Львів, 2016. 245 с.